

Važna vprašanja blejske konference

Češkoslovaško vprašanje — Oborožitev Madžarske in nenapadalni pakt — Reorganizacija Zveze narodov — Ureditev plovbe po Donavi

PRIČETEK KONFERENCE

BLEJ, 22. avgusta. Včeraj se je na slavnostno okrašenem Bledu pričela ena najvažnejših konferenc zunanjih ministrov držav male antante. Dočim je bil jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z jugoslovansko delegacijo že prej tu, sta češkoslovaški in romunski zunanji ministri prispela na Bled šele včeraj zjutraj, in ne že v soboto, kakor se je splošno pričakovalo. Češkoslovaško delegacijo pod vodstvom zunanjega ministra dr. Kamila Krofite tvorijo še poslanik dr. Jina, beograjski poslanik dr. Lipa, tajnik stalnega sveta male antante Dietrich in svetniki beograjskega poslanstva. Romunska delegacija pod vodstvom zunanjega ministra Petresca Commena pa je sestavljena iz poslanikov Contzescuja, Cretzianuja, Bossyja in beograjskega poslanika Cadereja. Obe delegaciji sta bili na Lescali in na Bledu zelo slovesno sprejeti. Zunanji ministri so se sešli prvič včeraj dopoldne. Opoldne je bilo kosilo na dvoru, po katerem je sprejela kraljica Marija v avdienco zunanji ministra Commena in dr. Krofite. Prva redna seja se je pričela popoldne ob 17. in je trajala do 20. ure. V teku te seje je bil poklican v hotel »Golf«, kjer ministri konferirajo, tudi beograjski madžarski poslanik. Zvečer je bil ves Bled z jezero vred krasno razsvetljen. Konferenca se danes dopoldne nadaljuje in bo dopoldne ali zvečer zaključena.

MEDNARODNI POLOŽAJ

BLEJ, 22. avgusta. Na dnevnem redu posvetovanj zunanjih ministrov male antante so sledeča vprašanja: 1. Razgovor o splošnem mednarodnem položaju s posebnim ozrlom na dogodke v srednji Evropi. 2. Posvetovanja o ureditvi normalnih odnosov z Madžarsko. 3. Pretres vprašanja Zveze narodov v zvezi s prihodnjim zasedanjem sveta in plenuma v Ženevi in bodočim zastopstvom male antante v svetu Zveze narodov. 4. Gospodarska vprašanja, prvenstveno nova ureditev mednarodnega režima na Donavi. O prvem in drugem vprašanju so razpravljali dr. Stojadinović, dr. Krofite in Petrescu Commen že včeraj. Kakor je bilo na vseh dosedanjih konferencah navada, so tudi na sedanjih podali zunanji ministri vsak zase poročilo o svojem gledanju na celotni mednarodni položaj, na posamezna področja in podrobna vprašanja. V ospredju je bil tokrat problem Češkoslovaške in zapletljajev, ki so z njim v zvezi. Obširen referat o tem je podal češkoslovaški zunanji minister dr. Krofite, ki je informiral dr. Stojadinoviča in Commena tudi o stališču in posebnih pogledih praške vlade. Zunanji ministri so skušali nato najti skupni začetek o svojih pogledih in nadaljnjih zadržanih v tej zadevi, kakor tudi o celotnem mednarodnem položaju sploh.

POGAJANJA Z MADŽARSKO

Po razpravi o splošnem položaju je prišlo na vrsto že včeraj vprašanje pripravljenosti oboroževalne enakopravnosti Madžarski. Kakor je znano, se je akcija za to priznanje pričela s strani Madžarske in s posredovanjem Italije že tedaj ko so se pričeli prvi posveti za sporazum Bolgarije z balkansko zvezo. Kakor v primeru Bolgarije, je bila tudi tu vmesni člen Jugoslavija. Pri tem vprašanju gre za rešitev celotnega kompleksa razmer med madžarsko in državami male antante. Madžarska zahteva s svoje strani priznanje pravice do vzdrževanja redne vojske in oboroževanja ter ureditev po-

ložaja narodnih manjšin na Češkoslovaškem, v Romuniji in Jugoslaviji. Mala antanta je v načelu te želje Madžarske vzela na znanje in izrazila pripravljenost za pogajanja, stavila pa svoje zahteve do Madžarske, med katerimi je najvažnejši predlog za sklenitev nenapadnega pakta. V koliko so diplomatska pogajanja doslej že uspela ali neuspela, javnosti ni znano. Izvedelo pa se je, da se Madžarska upira sklenitvi kolektivne pogodbe z malo antanto in zahteva le dvostranske pogodbe, to se pravi, da bi svoje odnose uredila z vsako državo posebej. Pri tem hoče pritisniti na Češko slovaško, da bi dobila za svojo tamkajšnjo narodno manjšino čisto poseben položaj s teritorialno avtonomijo. Razen tega hoče urediti tudi nekatera druga vprašanja ločeno. To pa je po pogodbah, ki je osnovni temelj male antante, nemogoče. Kakšni so ali bodo v tem oziru blejski sklepi, se bo izvedelo šele ob koncu konference ali celo šele pozneje. Iz poučenega vira se pa izve, da se je včeraj vendarle razpravljalo o možnosti bilateralne ureditve madžarskega vprašanja.

ZVEZA NARODOV IN DONAVA

Vprašanje stališča držav male antante

Izredno državno sodišče na Dunaju

NEMŠKA VLADA JE IZDALA ZAKON O OBTOŽBI FUNKCIONARJEV BIVŠE-
GA AVSTRIJSKEGA REŽIMA.

DUNAJ, 22. avgusta. Nemška državna vlada je izdala zakon, s katerim se ustanavlja na Dunaju posebno državno sodišče, ki naj sodi vse funkcionarje bivše dunajske zvezne vlade in deželnih vlad, ki so se pregrežili proti zakonu ali proti nemškemu narodu. Člane novega sodišča imenuje na predlog notranjega ministra vodja Hitler, obtožnico pa stavi sodišču v imenu nemškega naroda državni komisar za zopetno združitev Avstrije z Nemčijo. Po sklepu sodišča sme državni notranji minister odtegniti obsojenim za vselej vse državljanske pravice, nemško državljanstvo in jim za poravnavo nastale škode zapleniti vse premoženje. Vsi sklepi sodišča veljajo tudi za vsa redna sodišča in torej noben priziv ni mogoč.

Obisk kralja Jurija VI. v Washingtonu

LONDON, 22. avgusta. Kakor poročajo tukajšnji listi, bo kralj Jurij VI. v svojem prestolnem govoru novembra uradno napovedal svoj obisk v Kanadi in Združenih državah Severne Amerike. Kraljevo potovanje bo trajalo tri mesece in bo določeno za pomlad 1939. Kralj in kraljica se bosta vrnila v Evropo iz New Yorka. Ta obisk v Združenih državah bo po sodbi listov še večjega pomena, kakor je bil obisk v Parizu. Odnosaji med Anglijo in Ameriko postajajo vedno tesnejši. S sklenitvijo nove trgovinske pogodbe v prihodnjih dneh bodo odprta vrata tudi za politične pogodbe. Roosevelt si resno prizadeva, da potegne državo iz dosedanje politične izolacije. Anglija pa si hoče z Ameriko pridobiti trdno zaledje za svojo politiko. Obisk kralja Jurija VI. v Washingtonu bo zato pomenil pričetek čisto nove faze.

Henlein spet v Berlinu

PRAGA, 22. avgusta. Včerajšnji dan ni prinesel nobenih novih momentov v razvoju češkoslovaškega vprašanja. Lord

do Zveze narodov se obravnava danes. Mala antanta bo še nadalje sodelovala v tej ženevski mednarodni ustanovi. Njeno stališče pa je, da bi se morala preurediti, kar predlagajo tudi iz Londona in drugod. Zunanji ministri razpravljajo o teh predlogih reorganizacije, da najdejo skupno pot za nastop v Ženevi. Med go, spodarskimi vprašanji, ki se obravnava tudi danes, je najvažnejša nova ureditev režima na Donavi. Ker je Nemčija izstopila iz mednarodno podonavske komisije in zahteva tudi odstranitev Francije, Anglije in Italije, tako da bi bile v bodoče pri urejanju plovbe po Donavi merodajne samo države, ki leže ob tem veletoku, je treba tudi mali antanti zavzeti v tem oziru svoje stališče. Na konferenci v Sinaji (brez Nemčije) je dosegla Romunija načelno odobritev predloga, da bo smela ustja Donave sama kontrolirati. To pomeni za nemškimi delom še deinternacionalizacijo romunskega dela Donave. Pri vsem gre torej za važna vprašanja uporabe Donave kot plovnega veletoka. Razen tega se pa pretresajo tudi razna druga gospodarska vprašanja medsebojnih interesov držav male antante.

Razen tega se s tem ustavljajo vse dosedanje preiskave pri rednih sodiščih in izročajo v nadalnje postopanje državnemu sodišču. Razen funkcionarjev pridejo pred državno sodišče tudi njihovi pomočniki.

DUNAJ, 22. avgusta. Izdaja zakona o ustanovitvi državnega sodišča na Dunaju, ki naj sodi funkcionarjem prejšnjega režima, je vzbudila po vsej bivši Avstriji največje zanimanje in se napeto pričakuje, kdo vse pride pred ta tribunal. Po duhu novega zakona se obtožijo lahko vsi, od Schuschnigga do zadnjih županov in političnih uradnikov. Že sedaj se s tem v zvezi zatrjuje, da bo prvi, ki bo obtožen, bivši diktator dr. Kurt Schuschnigg.

Runciman je prebil dan na deželi, ministrski predsednik dr. Hodža se je udeležil Hlinkovega pogreba, zunanji minister dr. Krofite je na Bledu, Konrad Henlein je pa, kakor se zatrjuje, odpotoval znova v Berlin.

JAPONSKA OFENZIVA

HANKOV, 22. avgusta. Japonske čete so pričele na severu novo ofenzivo v smeri proti Hankovu in so ponekod napredovale, zlasti pri Makeingu. Kitajci dalje utrjujejo Hankov in zbirajo neprenehoma nove čete. Zdi se, da hočejo mesto braniti do skrajnosti.

FUNK OBIŠČE BEOGRAD

BERLIN, 22. avgusta. Nemški gospodarski minister Walter Funk obišče v septembru Beograd in druga središča Balkana.

Borza, Curih, 22. avg. Devize. Beograd 10, Pariz 11.91, London 21.2275, New York 736.20, Milano 22.96, Berlin 175, Dunaj 33, Praga 15.07.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Oblačnost se bo zmanjšala, nekoliko toplejše.

Zapiski

Prekletstvo nevednosti

Naše največje prokletstvo je nevednost. To, kar bi morali vedeti, je, kakšne so misli drugih ljudi, kakšne so njihove želje, hrepenenja, kakšne pravice, vedeti, kaj je pravično ne le za nas, temveč tudi za druge, in kako doseči to pravičnost. — Viscount Sankey v Ruskinskem kolegiju v Oxfordu.

Roosvelt v borbi za demokracijo

Mi ne moremo preprečiti, da si napravi naša nacija sodbo o nebrzdanih nasiljih, ki se gode po svetu, o napadih na demokracijo, o kršenju priznanih osebnih pravic in o trpljenjih, katerim so izpostavljeni nezaščiteni narodi.

(Roosvelt.)

Bodočnost katoliške cerkve

Angleški katoličani mislijo, da stoji rimska cerkev pred odločilnimi sklepi. Ali se bo morala ukloniti volji totalitarnih držav, kar pomeni še hujše ponižanje kot Avignon, ali pa se bo morala postaviti ob stran demokracijam in s tem sprejeti načela angleške in francoske revolucije.

Vatikan popustil

Med Vatikanom in italijansko vlado je dosežen sporazum glede rasne politike. Katoliška akcija se ne bo več vmešavala v to vprašanje, Mussolini pa je dal zagotovilo, da se bo »rasna kampanja vršila v pametnih mejah«. Vatikan se je vdal, ker so začeli v velikem številu izstopati iz katoliške akcije člani iz strahu pred pretečim konfliktom med Vatikanom in fašistično vlado radi razizma.

O veljavnosti mednarodnih pogodb

Angleški državnik Winston Churchill je nedavno dejal v nekem govoru: »Pogodbe o prijateljstvu med narodi morejo biti v današnjih časih ratificirane tudi v najskromnejših državah, celo v državah kmetov in delavcev. Strokovnjaki lahko pogodbe pripravljajo, predstavniki držav lahko dajo na pogodbe svoje podpise, toda, ako hočejo, da bodo pogodbe resdbile veljavo, jih morajo podpisati žiljave roke onih, ki delajo na njivi in v kovačnici.«

Proti sistemu gospodstva in suženjstva

»Delavska Politika« objavlja članek »Kaj hočemo ob dvajsetletnici države?« in pravi med drugim: »Kategorizacija državljanov in njih delitev v politično dobre in slabe, ali polnopravne in brezpravne ni enakopravnost, niti pravičnost, ker se odmerjajo v tem primeru državljanske svoboščine po subjektivnem mnenju te ali one fizične ali sicer močnejše plasti ali ideologije. Subjektivno dodeljevanje pravic je tudi sicer nevarno, ker prehaja močnejši navadno v ekstremitizem, katerega posledek je vedno sistem gospodstva in suženjstva.«

Trgovski list in narodni svet

»Trgovski List« piše: »Še nikoli ni bila potreba po ustanovitvi (slovenskega) narodnega sveta tako velika, kakor je sedaj. Samo za hip je treba pogledati v razvoj svetovnih dogodkov, pa se moramo kar čuditi, da ni bil pri nas narodni svet že davno ustanovljen. Vsi veliki narodi, ki imajo velike rezerve in ki razpolagajo s tako velikimi silami, da so vedno varni pred tem, da bi se njih usoda odločala brez njih, vedno bolj koncentrirajo svoje sile, da bo kmalu ves narodni organizem enotno organiziran. Naloga narodnega sveta bi bila prav za prav le ta, najti možnost, da bomo vsaj v važnejših skupnih vprašanjih delali drug drugemu na roko. To vendar ni nobena tako težka stvar. Zlasti še, ko nas trda sila življenja k temu sili.«

Maribor, 22. avgusta.

Od trenutka, ko so počeli pred štirimi leti v Afriki prvi streli in se je pričel usodni boj med tisočletnim etiopskim cesarstvom in mlado veselo Italijo, živimo v Evropi v neprestanem strahu in pričakovanju nove svetovne katastrofe. Le za las je manjkalo, da ni Abesinija sprožila spopada med evropskimi narodi. Le z največjim samozatajevanjem je bilo mogoče premagati to nevarnost, toda do oddiha nismo prišli. Pred dobrima dvema letoma je stopila na mesto Abesinije Španija s svojo krvavo državljansko vojno, povzročila po sprti Evropi še večja naspotja in ustvarila še večjo nevarnost. Ko špansko vprašanje še ni rešeno in še vedno ograža mir celine, je pa izbruhnil že požar strasti v samem srcu, okoli Češkoslovaške.

Tako bi lahko praznovali že žalostno obletnico mednarodno-politične krize, ki ji dajejo vedno novi momenti vedno več nevarnega netiva. To stanje je zelo nazorno in pravilno karakteriziral te dni uvodničar pariškega dnevnika »L' Oeuvre«, ko je dejal, da je ta kriza podobna bolezni, v kateri sicer nastopajo izboljšanja, a slede jim vselej znova poslabšanja, o katerih nikoli ne vemo, če morajo še niso pričetek agonije. Tak je razvoj tudi v češkoslovaškem vprašanju. Ko je bila srečno premagana nevarna kriza 21. maja, je Evropa sicer skeptično, toda vendar z rahlim upanjem verovala, da je najhujše že za nami. V resnici je pa bil tudi to le začasen oddih, kateremu je sledila pretekli teden še ostrejša napetost. Evropski mednarodni mir je bil na skrajni ostri noži, treba je bilo samo malenkosti, in naša celina bi se bila zopet zvalila v oblake dima, ki bi jih razganjal samo še grom topov in peklenški rezget strojin.

Toda tudi po tej najnovejši krizi je nastopilo rahlo izboljšanje. Za kako dolgo? Zdravnik, ki pozna vzroke bolezni svojega pacienta, ve natanko, ali je nevarnost definitivno minila ali ne. Žal vemo tudi mi, da so vzroki po rahlem izboljšanju zadnje krize ostali še prav tako trdovratni in neodstranjeni, kakor so bili prej. Dokler so pa ti vzroki živi, nobeno izboljšanje mednarodno-političnega položaja ne more biti trajno, niti ne daljše. Češkoslovaški problem je še vedno tam, kjer je bil. Angleški diplomatični zdravnik lord Runciman ga ni spravil še niti za ped dalje, kajti vse tisto, kar je krizo trenutno olajšalo, je le zunanji, tehnični značaj in ne posega prav nič v samo bistvo. Saj ni v Evropi menda nobenega naivneža več, ki bi verjel, da gre pri tem le za ureditev medsebojnega razmerja med sudetskimi Nemci in Čehi v okviru suverene češkoslovaške republike. Resnični namen je vse drugačen, vse bolj daleč posegajoč in bolj usoden. Na spremenitev tega dejstva tudi eventualne najskrajnejše prške koncesije ne morejo vplivati.

Pač pa vpliva lahko celotni mednarodni položaj, katerega usoda je v veliki meri v rokah Berlina na eni ter Londona in Pariza na drugi strani. Za ta vpliv pa je treba odprti kart, a prav to je bilo tisto, česar smo vsa ta zadnja štiri leta pogrešali. Šele sedaj se je megla v toliko razkadila, da vemo, kaj hočejo in na kaj so pripravljeni v Londonu in Parizu, dočim glede Berlina tega še ne moremo trditi. Ako je bila Nemčija ob pričetku svoje akcije meseca maja morda še v dvomu glede porazdelitve evropskih simpatij, antipatij in interesov, danes prav gotovo ni več. Na zahodu stoji sedaj strnjen znova isti blok, kot je stal tudi v svetovni vojni in odločil njeno usodo. Ta blok tvorijo Francija in Anglija z rezervo v Združenih državah Severne Amerike in prijatelji obeh zahodnih demokracij.

Po dvajsetih letih neskončnih naporov, katerih glavno prizadevanje je bilo preprečiti novo razdelitev Evrope na dva bloka, smo v začetku letošnjega poletja z odprtimi jadrji prijadrali prav v to skrajnost. Blok, ki se je nekoč imenoval blok pravice in se imenuje sedaj blok demokracije, je strnjen. Nemčija ve nedvoumno, s kom bi imela opravka v primeru skrajnega konflikta. Ve pa tudi, da ni še nikjer nobenega zaveznika, na katerega bi se mogla absolutno zanesti. Položaj je zanj slabši kakor leta 1914,

Francov odgovor izigravanje

GLAVNA VSEBINA ODGOVORA BURGOŠKE VLADE NA PREDLOGE NEVMEŠEVALNEGA ODBORA V LONDONU.

LONDON, 22. avgusta. Francova vlada je končno odgovorila nevmeševalnemu odboru v Londonu na predlog o odpoklicu prostovoljcev. Franco pristaja na takojšen odpoklic 10 tisoč prostovoljcev pod pogojem, da se od strani enako število prostovoljcev tudi iz republikanske Španije in se da zagotovilo, da se po drugi polti ne vrnejo v Španijo. Pripravljen je tudi priznati varnost dvema pristaniščema, enemu v katalonskem in drugemu v španskem delu republikanske Španije, ki naj služita za dovoz živil, toda le ako se ne bo to zlorabljalo za dovoz orožja in streljiva. Glede načela odstranitve prostovoljcev stoji burška vlada na stališču, da ne more veljati noben propore, ampak pariteta. To pomeni, da je pripravljena odstraniti vselej toliko prostovoljcev, kolikor se jih odstrani tudi iz republikanskega dela. Dalje stavi svoje pomisleke proti

kontroli na mejah na kopnem ter odbija vsako kontrolo na morju. Končno pripominja, da bo stavila k tem vprašanjem še podrobne predloge, toda samo v primeru, ako bodo načelni sprejeti. Glavni pogoj pa je, da se prizna burško nacionalistični vladi brezpogojno in takoj pravica vojskovanja se države. Brez izpolnitve tega pogoja ostanejo vsi drugi predlogi brez predmetni. Ož koncu pravi nota, da nacionalistična Španija nikoli ne bo priznavala kake okrnitve veličine in nedotakljivosti države, nobenih mednarodnih finančnih ali gospodarskih bremen in bo z orožjem v roki odbila vsak napad na svojo državno in kolonialno posest.

LONDON, 22. avgusta. Francov odgovor je vzbudil v javnosti veliko nezadovoljstvo. Ves tisk naglašja, da pomeni izigravanje sklepov nevmeševalnega odbora.

Sprejem Horthyja na Dunaju

MADŽARSKEGA DRŽAVNEGA UPRAVITELJA SO SPREJELI VČERAJ NA DUNAJU Z VELIKIM POMPOM.

DUNAJ, 22. avgusta. Dunaj je priredil včeraj madžarskemu državnemu upravitelju Horthyju, ki potuje na sestanek s Hitlerjem v Kiel, veličasten sprejem. Vsi dunajski listi so objavili obširne pozdravne članke, v katerih so slavili Horthyja in Madžarsko kot zaveznika v svetovni vojni, v boju proti boljševizmu in v sedanjih mednarodni politiki. Na kolodvoru je visela poleg nemške madžarska zastava, a okrašeno je bilo tudi ostalo mesto. Na zahodnem kolodvoru so sprejeli Horthyja in njegovo spremstvo državni namestnik Seyss Inquart in mnogoštevilni funkcionarji državne uprave ter stranke. Horthy je prispel na postajo ob 10.58 dopoldne. Glavni nagovor je imel dunajski nacionalnossocialistični vodja Odilo Globočnik, ki je dejal med drugim: »Mi slavimo v našem gostu reprezentanta stoletja v veselju in tr-

pljenju z nami združenega prijateljskega naroda. Mi slavimo v admiralu Horthyju junaka svetovne vojne inustavitelja nove Madžarske, ki jo je s krepko roko rešil strahot boljševizma, uredil in popeljal k lepši bodočnosti. Najbolj pa pozdravljamo v njem prepričanega prijatelja Nemčije in našega vodje. Ves Dunaj je danes pokazal svoje slavnostno razpoloženje, s katerim vas sprejema.« Horthy si je ogledal častno četo, se zahvalil za sprejem in nato nadaljeval potovanje v Kiel.

BERLIN, 22. avgusta. Kakor poroča DNB je na programu Horthyjevega obiska v Nemčiji tudi potovanje na ladji »Grille« po Kanalu cesarja Viljema. Jutri napravi Hitler s svojim gostom izlet na otok Helgoland. Po ogledu tamkajšnjih naprav se vrne v sredo v Hamburg.

Srditi boji v Španiji

PARIZ, 22. avgusta. Na fronti ob Ebru se bijejo dalje srditi boji med nacionalisti in republikanci. Republikanski napori, da bi osvobodili svoje čete, ki so jih nacionalisti na levem bregu obkolili, so ostali doslej brez uspeha. Vendar imajo nacionalisti v zadnjih dneh ogromne izgube, ki presegajo vrednost uspehov.

Hlinkov pogreb

RUŽOMBERK, 22. avgusta. K pogrebu patra Hlinka se je zbrala včeraj vsa Slovaška. Udeležili so se ga mnogi člani vlade z dr. Hodžo na čelu, senatorji, poslanci, tuji poslaniki, generali, čete vojske, štirje škofi in nad 300 duhovnikov. Dr. Mačka je zastopal pri pogrebu poslanec dr. Pernar. V imenu prezidenta in republike je govoril ministrski predsednik dr. Hodža. Govorili so še ružomberški župan, poslanec dr. Tiso kot Hlinkov naslednik, zastopnik ameriških Slovakov in zastopniki raznih društev. Venec je poslal tudi bivši bolgarski kralj Ferdinand.

SLINAVKA V BOHOVI.

Bohova, 22. avgusta.

Iz Varaždina se je s transportom svinj prenesla slinavka tudi v klavnico mesarja in prekajalca Tavčarja v Bohovi. Čim se je stvar opazila, je pristojna oblast podvzela vse mere, da bi se ta ne-

ko so stale ob njeni strani velika Avstro-Ogrska, Turčija in Bolgarija.

Vse to nas more navdajati z verjetnostjo, da bo splošni mednarodni položaj precej zadušil vzroke sedanje krize okoli Češkoslovaške in da bodo tudi eventualni novi momenti poostretev v prihodnjih dneh in tednih le taktični manevri umika. Tako je torej tudi tu več verjetnosti, da bo Evropa še enkrat obvarovana pred vojno, kakor da ne bo. Seveda pa še vedno ni popolnoma izključeno, da ne bi kje prevladala slepota nad razumom in strast nad logičnimi računi,

varna kužna bolezen ne razširila na zunanjo okolico. Pristojni veterinar je takoj odredil, da so morali poklati vso govejo živino in svinje, ki so bile v klavnici. Mimo tega je bila tudi izvršena temeljita desinfekcija ter so bile obenem podvzete še vse ostale zaščitne mere. Zaščita pa se ni omejila samo na omenjeno klavnico, nego na celo Bohovo in okolico. Ob upoštevanju podvzetih mer se ni bati, da bi se kužna bolezen mogla razširiti. Živino-rejci in ostalo prebivalstvo naj se zato točno ravna po izdanih navodilih.

100.000 Din

je danes zadela srečka drž. razr. loterije

štej. 7.336

ki je bila kupljena v glavni kolekturi in bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka 25.

OBSEDNO STANJE V PALESTINI.

JERUZALEM, 22. avgusta. Spopadi in atentati v preteklem tednu so prisilili visokega angleškega komisarja v Palestini, da je razglasil nad Jeruzalemom in okrogjem osebno stanje.

JERUZALEM, 22. avgusta. Po naknadnem poročilu je bilo pri spopadih med arabskimi vstaši in angleškimi četami v petek ubitih in ranjenih 200 Arabcev. Število angleških žrtev ni znano.

PRIPRAVE ZA NORNBERG.

BERLIN, 22. avgusta. Nemški državni dan stranke v Nürnbergu bo letos največja in bo daleč prekosil prejšnje. Za dovoz udeležencev je določenih 1200 posebnih vlakov, za poročevalce so v hotel napeljali 80 km telefonskih žic, pošta bo dobila 800 posebnih uradnikov, za prevoz častnih gostov bo na razpolago 50 velikih avtobusov, za službo stranke enako število in za ostale namene 56. Postavljenih bo 200 mikrofонов za razširjanje govorov. Samo iz bivše Avstrije se bo udeležilo prireditel 60.000 ljudi,

Zadnje vesti

SMRT MLADEGA KOPALCA

Lepo nedeljska popoldne je izvabilo mnoge Mariborčane na otok, da se ohladi od silne vročine. Blizu otoka se je kopala tudi večja skupina fantov, med katerimi je bil tudi nesrečni Franc Prešeren iz Stephensonove ulice. Ko so plavali blizu mostu, je komaj 16 letni Franc nenadoma zakričal in že ga ni bilo več videti. Prestrašeni prijatelji so ga skušali rešiti, žal pa je bil ves njihov trud zaman in trupla ponesrečenega še do sedaj niso našli.

Utopljeni mladenič je bil sin strojevodje državnih železnic, dober plavalec in splošno priljubljen fant, zaradi česar je nenadna vest o njegovi smrti močno pretresla ne le sorodnike, temveč vse, ki so ga poznali. Pravega vzroka nesrečnega slučaja nihče ne ve, vse pa kaže, da ga je prijel krč, kar je postalo znanj usodno.

SKRIVNOSTNA OTROKOVA SMRT

Pred Laknerjevo hišo na Fali je neka ženska odložila zibelko z jakojočim otrokom. Kričanje so slišali pasanti, ko pa so se zibki približali, je bil otrok že mrt. Takoj je bilo obveščeno orožništvo, ki je naznanilo zadevo državnemu tožilstvu. Zaradi suma, da je bil otrok zastrupljen, je državno tožilstvo odredilo obdukcijo. Požrtvovalni orožniki so tudi izsledili otrokovo mater Ivanko Gradišnikovo, ki pa trdi, da je otroka pustila pred hišo le zato, ker je imela važen opravke. Otroka je nezakonski. Obdukcija je potrdila sum, da je bil otrok zastrupljen in je posamezne dele trupla poslala v Ljubljano fiziološkemu inštitutu v pregled. Dognano je, da se je otrok zadušil zaradi bruhanja, kaj je bil vzrok temu, bo pa dognala preizkava.

KRADE KAKOR SRAKA.

Pred dnevi smo poročali o predrznih tatvinah 12letne Fanike Vajncel, ki jih izvršuje po nalogu staršev. Kljub vsem pridigam na orožniški postaji pa je mala deklica ostala zakrknjena in je v zadnjem času spet večkrat vlomila v stanovanja okoli Slovenjgradca. Po materinem naročilu je ukradla gostilničarki Antoniji Počelovar v Legnu iz spalnice din 610, katere je imela skrite v postelji. Orožniki so izvršili na domu preiskavo in našli še din 320.—, dočim je ostalo mati že zapravila. Na kopališču pa je iz kabine ukradla v družbi z eno leto mlajšo Marijo Kotnikovo sodnemu uradniku Andreju Grosu denarnico z din 20.—. Mati in hči Vajncel sta profesionalni tatvici in ponovno poudarjamo, da je mogoče spraviti otroka na pošteno pot le s tem, da se jo odda v kak vzgojni zavod.

Kar na cesti sta se spoprijela. Kar na sredi Loške ulice sta si delila klobute Terezija P. in Ivan Ž. v veliko zabavo radovednežev, katerih se je silno veliko nabralo okoli ognjevitve dvojice. Prav nič nista merila, kam je priletelo, da sta bila vsa krvava. Ločil ju je šele stražnik in oba povabil na policijo, kjer sta se gotovo ohladila.

Nezgoda kolesarja. Kaižer Franc iz Tezna je zmerno pripeljal s Pobreške ceste na Kralja Petra trg ter pravilno po desni strani zavil na mostišče. Nenadoma pa je hotela prekoračiti cesto Ema Vidiceva, ne da bi prej pogledala ali je cestišče prazno. Znašla se je pred Kaižerjevim kolesom in jo je Kaižer z desnimi laktom zadel ob ramo, zaradi česar sta oba izgubila ravnotežje in padla. Vidnih poškodb sicer nista dobila, tožila pa sta, da ju boli v trebuhu. Zvilo se je tudi Kaižerjevo sprednje kolo in trpi din 100.—škoda. Nezgoda je zakrivila Vidiceva, ker je neprevidno pasirala cestišče.

Denarnico mu je ukradel. Ko se je tesar Adam Simon mudil v gostilni Čelar na Frankopanski cesti, mu je nekdo izmaknil denarnico, v kateri je imel din 16 drobiža, poziv od sodišča in legitimacijo organizacije stavbinskih delavcev.

NOVI INCIDENTI V MANDŽURIJI.

TOKIO, 22. avgusta. Ruska letala so v zadnjih dneh kljub premirju ponovno letela nad mandžurskim in korejskim ozemljem, kar je vzbudilo tu veliko nezadovoljstvo. Poslanik Sigemicu je dobil ukaz, da v Moskvi proti temu protestira.

UILLEMIN V PARIZU.

BERLIN, 22. avgusta. Šef francoskega letalskega generalnega štaba, general Vuillemin se je včeraj vrnil v letalu z obiska v Nemčiji v Francijo.

Novice

Zborovanje učiteljev v Zagrebu

V soboto popoldne se je začel v Zagrebu kongres Jugoslovanskega učiteljskega združenja, ki se ga udeležuje okrog 3000 učiteljev iz cele države. Uredil je najprej razna formalna vprašanja, ki so v zvezi z zborovanjem, v nedeljo pa se je začel delovni del kongresa, ki ga je otvoril predsednik združenja g. Ivan Dimnik z govorom, v katerem je najprej poudarjal zgodovinski pomen Zagreba in Hrvatske, nato pa je med drugim dejal: »Odporni duh Hrvatov je ohranil hrvatsko narodno misel, narodni jezik in običaje ter ni klonil pod udarce latinizma v starejšem času, kakor tudi ne pod navalom germanizma v novejšem času. S tem, da je očuval narodno misel, je očuval hrvatski narod in našo veliko obalo Jadrana, ki ga po pravici smemo nazivati pljuča našega narodnega in državnega življenja. V hrv. narodu še živi duh preporoditeljev Draškovića, Gaja in bratov Radićev. Zato ni brez pomena, da letos zborujejo učitelji ravno v Zagrebu.«

V nadaljnjem je g. Dimnik naglasil, da so in bodo učitelji vedno negovali in krepili zdrave individualnosti hrvatskega, srbskega in slovenskega naroda, da je medsebojno stanovsko sodelovanje največje jamstvo za napredek šole ter prosvete v narodu in državi, še bolj pa za narodno zблиžanje in razumno skupno življenje.

V strokovnem delu govora se je predsednik bavil z vprašanjem osemletnega šolanja v naših ljudskih šolah. V najtesnejši zvezi s tem je vprašanje preureditve učnega načrta za ljudske in višje narodne šole, ki je vsak dan bolj aktualno. Brezpogojno potrebno je preprečiti izkoriščevanje šolskih otrok, zlasti za fizično delo. Potrebno je izvajati socialno-zdravstveno zaščito in zagotoviti deci popolnoma brezplačno šolanje in preskrbitev učencev s šolskimi potrebščinami. Ustvariti moramo pogoje za svobodo otroka v šoli, tako da bo mogel razviti vse sposobnosti in moči, ki počivajo v njem. Treba je tudi izvesti demokratizacijo šole, ki je osnovno načelo zdrave prosvetne politike in prvi pogoj za resničen napredek šolstva, in sicer s tem, da

se sedanji birokratski ter individualistični sistem prosvetne uprave zamenja z demokratskim odločevanjem vseh faktorjev, ki so neposredno zainteresirani na napredku šole in učenja mladine.

Nadalje je g. Dimnik poudaril, da more samo zadovoljen učitelj vršiti svojo službo tako, kakor se od njega pričakuje, in da je za uspešno delovanje učitelja v šoli in med narodom potrebna stalnost. Za učiteljice je dejal, da se mora ukiniti celibat, kajti kakor vsem drugim državljanom naše države se mora tudi njim dati polna svoboda v izbiri življenjskega druga. Njihovo delo se mora enako ceniti kakor delo učiteljev. — Na koncu svojega govora je predsednik poudaril, da se jugoslovansko učiteljsko združenje drži idealov demokracije in da združuje svoje člane na izven strankarskemu temelju, v pogledu političnih in državljskih pravic pa pušča učiteljem popolno svobodo opredeljevanja in dela izven organizacije.

Po govoru je g. Dimnik pozdravil prisotne ugledne osebnosti, predvsem zastopnika Nj. Vel. kralja, zastopnike ministra prosvete, bana, mestne občine in druge. Odposlani so bili tudi brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju, knezu Nam. Pavlu in ministru prosvete.

Z vprašanjem osemletnega šolanja se je podrobneje bavil dr. S. Čajkovač, ki je v svojem zanimivem referatu primerjal stanje našega ljudskošolskega pouka z drugimi narodi in dokumentiral potrebo, da se tudi pri nas uvede obvezen osemletni pouk v ljudskih šolah.

Pri poročilu verifikacijskega odbora je prišlo do burnih trenutkov. Pristaši glavnega odbora so imeli 272 mandatov, opozicija pa, ki si je nadelala ime »Novi učiteljski pokret«, samo 138. Zaradi tega so mestoma prekinjali delo skupščine s protesti, njihov zastopnik pa je prečital izjavo, da ne priznavajo legalnost sklicanja te skupščine in njenih sklepov, ki bodo sprejeti. Opozicija, ki se ne drži demokratskih načel, je delo zborovanja močno ovirala.

Danes se zborovanje nadaljuje.

Proglas voditeljev Prekmurja

Za proslavo 20 letnice osvobodjenja v Črenšovcih, ki bo dne 11. septembra, so izdali gg. poslanci dr. Klar in Benko, banska svetnika Klekl in Bajlec proglas na prebivalstvo Slovenske Krajine. V proglasu pravijo med drugim: »Proslava bo izključno državna manifestacija. Manifestirali bomo svojo hvalečnost Bogu, da smo prišli skupaj z brati v narodno državo, manifestirali svojo vda-

nost Kralju in domovini, manifestirali svojo solidarnost s slovenskim narodom s katerim smo eno, manifestirali bratsko ljubezen, ki vlada med prebivalstvom Slovenske Krajine, ne glede na razliko vere.« Društva in korporacije bodo verjetno povabljeni, da skličejo meddruštveni odbor, v katerem bodo zastopane vse smeri in ki bo najbolje pripomogel k uspehu manifestacije.

Obrtniška razstava v Rogaški Slatini

Razstava Obrtnikov iz Rogaške Slatine in okolice je bila v nedeljo 21. tm. z veliko tombolo uspešno zaključena. Nameščena je bila v treh velikih sobah zdraviliške pekarnice. Prostore za razstavo je dal na razpolago g. ravnatelj Gračnar, ki je bil tudi pokrovitelj celotne gospodarske prireditve. Razstava je bila za skromne domače razmere kar reprezentativna. Razstavili so v glavnem mizarški mojstri: Petak Franc iz R. Slatine, Tramsšek Martin od Sv. Križa, Medved Alojz iz Tekačevega; nadalje krojač Iršič Ant., čevljarški mojstri Fritz Josip iz Rog. Sla-

tine, Murko Josip iz Podplata, Pažon Fr. iz Tržišča, Plevnik Ivan in Plemenitaš H. iz R. Slatine in Strniša Josip iz Kostrivnice, brusač stekla Treč Jože, klepar J. Krup iz Podplata, usnjarna Strašek Fr. od Sv. Križa, ključavničar Mesiček Karel iz Rog. Slatine, sodar Anderluh Ivan iz Tekačevega, strugar šket Vinko in kovač Verk Ivan iz Mestinjega, Bauman Franc iz Rogateca brusne i. sl. kamne iz znamenitega rogaškega kamna — i. dr. Razstava je bila še zadosti zadovoljivo obiskana.

Zlati jubilej v Hočah

Agilno gasilsko društvo v Hočah pri Mariboru je proslavljalo včeraj zlati jubilej — 50 letnico svojega obstoja kar najsvečaneje. Ze v zgodnjih urah so prihajali gasilci s svojimi društvenimi avtomobili iz vseh društev mariborske gasilske župe, ki je ta dan uporabila tudi za svoj župni zlet — ter se zbirali pred novim gasilskim domom, od koder se je formirala povorka vseh gasilcev v župno cerkev, kjer se je služila maša-zadušnica za vse pokojne člane.

Nato se je podala četa gasilcev z godbo in številnimi prapori na čelu ter množica občinstva k gasilskemu do-

mu, kjer je dekan g. Sagaj izvršil cerkveni obred blagoslovitve novega gasil. doma, ki je po svoji vzorni dograditvi v čast in ponos slehernemu Izrabil je to priliko tudi za čestitke društvu. V imenu župne uprave mariborske je gasilce pozdravil župni tajnik, upokojeni šol. upravitelj g. Klemenčič. Za njim je spregovoril predsednik domačega društva g. Pfeifer, ki je obenem izročil častne diplome ustanoviteljem društva gg. Brezniku in Pfeiferju st. Prejema diplom sta bila deležna tudi sedanja najagilnejša člana Zin funkcionarja društva Greif in Razbornik, ki imata pri izgraditvi novega doma največ zaslug.

Po strumno izvedenem defileju se

je gasilstvo nato razšlo. Popokdne pa se je pred domom vršilo veselje, s katerega je odmevala naša narodna pesem. — K.

o. **Vojni obvezniki**, ki potujejo v inozemstvu se obveščajo, da se morajo pred odhodom javiti pri občini zaradi potrjena odjave. — Mladeniči letnika 1919 se pozivajo, da se zglase v občinski pisarni svojega kraja ne glede na njih pristojnost.

o. **Smrt lekarnarja v Ptuj**. V soboto je umrl po kratki in mučni bolezni g. Mr. Ph. Orožen, lekarnar iz Ptuja. Blag mu spomin!

o. **Kriza ljubljanske opere in drame**. Člani ljubljanskega gledališča še do danes niso prejeli plač za mesec avgust. Čeprav je bil lanski inkaso večji od predlanskega, niso prejeli člani redne plače, ampak akontacijo. Radi te materialne krize je nastala kriza tudi glede repertoarja, ki še do danes ni javljen. Člani drame so na sestanku v gledališču odobrili resolucijo, v kateri pravijo, da jim je nemogoče izpolnjevati dolžnosti, katere jim nalagata delo in umetniška odgovornost, če se jim ne zboljšajo prilike.

o. **Iz Ptujske pisarne v Poljčanah**. Občinski urad razglša, da je zapadla prva polovica zgradarine, pridobnine in rentnine. Zato poziva vse davkoplačevalce, posebno davčne dolžnike, da se plačilo odzovejo. — Mestna komanda v Slov. Bistrici do preklica ne bo kupovala več slame temveč samo seno. Dalje opozarja občinski urad na naredbo o preprečitvi slinavke in parkljevke, ki jo je izdala banska uprava.

o. **Na drž. real. gimnaziji v Ptuj** se bodo vršili popravni izpiti dne 24., 30. in 31. avgusta. Vpisovanje bo za I. razred dne 1. sept., za druge razrede prihodnje dni. Učenci, ki pridejo s tujih zavodov, se bodo vpisovali dne 5. sept., 6. sept. bo otvoritvena služba božja, 7. bo začetek rednega pouka.

o. **Vodovod na Pobrežju**. Pobreška občina je pokrenila akcijo za napeljavo mestnega vodovoda v gornjem delu Pobrežja do pokopališča. V poštev bi prišle Nasipna ulica, Aleksandrova in Zrkovska cesta ter vmesne ulice v tem delu. O končni odločitvi bo sklepal občinski odbor na prihodnji seji.

o. **Žigovanje sodov v Slov. Bistrici** bo dne 26. in 27. avgusta.

o. **Poljski čuvaji v Košakih**. Danes bo v občinski pisarni v Košakih seja upravnega odbora košaške občine. Na seji bodo imenovali več poljskih čuvajev, ki bodo čuvali polja in vinograde pred tatovi.

o. **Epidemije v Prekmurju** se zopet pojavljajo. Mnogo slučajev griže je zlasti v bližnji lendavski okolici. Tudi nekaj slučajev davice in trebušnega legarja zdravijo v soboški bolnici. Ponovno se je pokazalo, da je soboška bolnica za tri okraje z okrog 130.000 prebivalcev veliko premajhna in že zdaj s težavo sprejema bolnike.

o. **Gostilničarsko potovanje v Švico**. Državna gostilničarska zveza priredi z autobusom 12dnevni potniški izlet skozi Dolomite v vse za turizem važnejše kraje Švice in Tirolske. Odhod iz Ljubljane 10. septembra. Celokupni stroški znašajo za osebo 3150 Din. Prijave sprejema Gostilničarska zveza v Ljubljani.

o. **40letnica obstoja** bo praznovala 28. t. m. gasilska četa v Seberovcih. Proslave se bodo udeležile vse okoliške gasilske čete. Štirideset let nesebičnega dela v prid bližnjega je vsekakor dolga in pomembna doba. Spored proslave bo zelo bogat.

o. **Napad pri Ptuj**. Vidoviča Ivana, vajenca Pletarske šole v Ptuj, je napadel vinjenji viničar Martin Kmetec v Majskem vrhu pri Sv. Vidu niže Ptuja v domači hiši s topim predmetom in ga udaril tako, da je fant v bolnico. Ta viničar, kadar je pijan, večkrat vznemirja trezne ljudi po cestah.

o. **Prostovolna gasilska četa v Ptuj** priredi veliko tombolo dne 4. sept. t. l. ob 15. (3.) uri. 20 tombol in 600 dobitkov.

n. **Kip Karadorda v veži nar. skupščine** so nedavno postavili. Doslej so stali tamkaj kipi carja Dušana, kralja Tomislava in kneza Kocelja.

n. **Boj analfabetizmu med našimi vojaki**. V Banji Luki sta osnovnošolski učiteljici med počitnicami učili nepismeno vojaštvo pisanja in čitanja. Izpiti, ki jih je položilo te dni 400 vojakov, so bili zelo zadovoljivi.

n. **Svetovne razstave v Washingtonu**, ki bo prihodnje leto, se bo udeležila splitska Turistična zveza s fotografijami nekaterih umetnostnih spomenikov v Splitu. —

n. **Anglež namerava kupiti trdnjavo na otoku sv. Jurija**. V Perast v Kotorskem zalivu je prišel Anglež dr. John B. da bi kupil trdnjavo Sv. Križ nad mestom. Takoj, ko bo prešla trdnjava iz vojaških rok v občinske, mu jo bo občina prodala, da si bo Anglež zgradil na ruševinah letovišče.

n. **Ravnatelj sueškega prekopa je umrl v Dubrovniku**. Kakor smo že poročali, se je 5. avgusta z avtomobilom težko poškodoval v bližini Trestenika ravnatelj Sueškega prekopa inž. Grossieaux. Za posledicami je umrl v dubrovniški bolnišnici.

n. **Letalska zveza med Beogradom in Tirano**. Letala bodo vozila vsak torek, četrtek in soboto.

n. **Kmetje so si sami pomagali**. Vas Mačkovac blizu Slavonskega Broda je trpela vsako leto radi poplav. Zato so si kmetje sami zgradili nasip na Savi.

n. **Lonec denarja je izkopal**. V neki vasi blizu Vinkovca je izkopal siromašnejši kmet A. Stanko na svojem majhnem koščku zemlje preko dva kilograma težak lonec, v katerem je odkril okrog 900 rimskih novcev. Kmet je prinesel ta denar v Vinkovce, da bi mu ga kdo odkupil, pa ni nihče pokazal smisla za stari denar, ker ni bil zlat.

n. **Tramvaj in gasilci so trčili**. Na nekem križišču v Subotici sta trčila tramvaj in gasilski avto. Cloveških žrtev ni bilo, pač pa je tramvaj na koščke razbil električno brizgalko.

n. **Mlad berač brez nog** je izvršil samomor zaradi nesrečne ljubezni v neki vasi blizu Ivaničgrada. Siromaku je bilo 22 let.

n. **Zaradi »bubifrizure«** svoje žene je šel pod vlak neki premožen posestnik iz Subotice. Mož je zelo ljubil njene lepe dolge lase, in ko se je žena vrnila nekega dne domov s pristrizenimi lasmi, je to nanj tako vplivalo, da je odšel takoj z doma naravnost pod vlak.

n. **300 dni odpustkov za »Bog živi«**. »Katoliški tjednik«, glasilo sarajevske nadškofije piše, da je papež podelil za stari pozdrav hrvatskih križarjev »Bog živi« tristo dni odpustka; to pa za vsakokrat, ko se ta pozdrav izgovori.

n. **Število Čehoslovakov v Jugoslaviji** znaša po statistiki okoli 125.000, kar predstavlja 0,96% vsega prebivalstva v državi. Na posamezne banovine jih odpada: na donavsko 65.000, drinsko 6.000, dravsko 3000, vrbasko 3000, Beograd 2.500, moravsko 800, primorsko 700, zetsko 500 in vardarsko 300.

n. **Kruh se je ponovno pocenil v Zagrebu**, ker se je znižala cena moke.

n. **Skupščina gozdarjev iz cele Jugoslavije**, ki imajo svoj sedež v Zagrebu, se bo vršila oktobra v Vinkovcih.

m. **8 millionsko škodo** je povzročila toča v Hercegovini. Toča je najbolj uničila tobak, vinograde in koruzo.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Deveti dan žrebanja »6. kola« so bile izžrebane sledeče številke:

100.000 Din	11603
30.000 Din	23106
15.000 Din	72731
12.000 Din	69856
10.000 Din	19380, 4775, 50094, 51151, 54222, 99079
8000 Din	22752, 49815, 57702, 68254, 81081, 97300
6000 Din	7638, 33451, 47839, 48385, 57675, 63956, 67552, 77945, 82216, 83871, 86796, 95277
5000 Din	6341, 8837, 16934, 41674, 63828, 77983, 85782, 88288, 96817, 99623
3000 Din	4793, 154329, 21489, 23901, 24464, 24546, 27538, 35767, 52532, 52760, 56303, 58546, 60312, 62166, 63709, 85650, 91504, 92233, 94048

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gospodarska ulica 25.

Maribor

35.000 jih čaka že 20 let

Nova organizacija aktivnih in upokojenih železniških delavcev in profesionistov

Včeraj dopoldne je bila v dvorani Delavske zbornice v Mariboru konferenca delegatov aktivnih in upokojenih železniških delavcev in profesionistov iz cele države. Konferenco so sklicali železniški nameščenci gg. Srečko Gantar, Franc Zalaznik in Anton Kragl iz Maribora. Zanimanje je bilo veliko, saj se je sestanka udeležilo 43 delegatov iz vseh železniških direktij v naši državi.

Konferenco je otvoril g. Srečko Gantar, ki je po pozdravu orisal pomen sestanka in podčrtal važnost organizacije železniških delavcev in profesionistov. Ker se delavsko vprašanje rešuje na železnici že 20 let, je postal položaj delavstva obupen. Zato se čuti nujna potreba, da se železniško delavstvo organizira.

Po uvodnih formalnostih je bilo izvolje no predsedstvo konference, ki so ga sestavljali gg. Ivan Ternovšek iz Maribora, Stjepan Malarič iz Zagreba, Danilo Slomović iz Sarajeva in Vasa Mijatov iz Kraljeva. Sledil je referat g. Leopolda Brenčiča iz Maribora, ki je poročal o položaju aktivnih in upokojenih železniških delavcev in profesionistov. 35.000 železniških delavcev že 20 let čaka na rešitev, ki je pa od nikoder ni. Delavsko vprašanje naj se reši s posebnim zakonom. Vse dosedanje intervencije so bile brezuspešne. Edina možnost rešitve delavskega vprašanja je enoten nastop vseh železniških delavcev in profesionistov, ne oziraje se na njihovo politično in versko prepričanje. Ustanoviti je treba lastno samostojno in popolnoma neodvisno strokovno organizacijo, ki ne bo reše, vafa političnih vprašanj marveč le krušna vprašanja. Nova organizacija železniških delavcev in profesionistov se bo borila za moderen delavski pravilnik, za plače, ki bodo odgovarjale eksistenčnemu minimu in za primerne pokojnine. Nato je govornik orisal tri dobe železničarskega delavca po prevratu. Vedno je bil železniški delavec le žrtev. Omenil je vprašanje nastavitve, starostnega zavarovanja in nepravilno poslovanje pokojninskega fonda. Za svoje izvajanje je bil govornik deležen burnega odobravanja.

O položaju staroupokojencev sploh in o kronskih rentnikih je poročal g. Franc Brezovšek iz Ljubljane, ki je navedel mnoga neizpodbitna dejstva. Tretji govornik je bil g. Miha Zagode iz Siska, ki je predlagal, da se zahteva odobritev pravil nove organizacije.

Nato je odbor, v katerem so bili gg. Leopold Benčič iz Maribora, Miha Zagode iz Siska,

Kmet Ivan iz Zagreba, Danilo Slomović iz Sarajeva, Vaso Mijatov iz Kraljeva in Ivan Malarič iz Maribora, pripravil predloge in sestavil resolucijo. V tej so ugotovili neznosen položaj železniškega delavstva in zahtevali izenačenje staroupokojencev, prevedbo kronskih rentnikov, ukinitve naknadnega plačevanja prispevkov za prejšnjo člansko dobo, pokojnine, ki bodo odgovarjale sedanjim draginjskim razmeram, znižanje članske dobe za dosego polne pokojnine vsaj na 30 let, nadalje zahtevajo sodločanje v delavskem pokojninskem fondu in vštetje delavske službene dobe za primer nastavitve. Resolucija je bila z odobravanjem sprejeta.

Na konferenci so sklenili, da se bo nova organizacija imenovala »Stručno udruženje radnika saobračajnog osobja«. Bo to sindikalna jugoslovanska organizacija, ki ne bo odvisna od nobene politične struje. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki bo vodil posle do ustanovitve organizacije. V odboru so: Ernest Ravnikar, Ljubljana, Franc Brezovšek, Ljubljana, Franc Korbun, Maribor, Anton Zalaz, Ljubljana, Danilo Slomović, Sarajevo, Vasa Mijatov, Kraljevo in Miha Zagode iz Siska. -ig.

K vprašanju gradbenih načrtov Pokojninskega zavoda v Mariboru

Pokojninski zavod v Ljubljani, ki je zadnja leta mnogo zidal širom Slovenije, precej pa zanemarjal Maribor kot drugi največji in najvažnejši center našega naroda, hoče v zadnjem času popraviti zamujeno in zgraditi eno ali več velikih stanovanjskih hiš. To moramo pozdraviti, kajti investicije v stanovanjske hiše v Mariboru bodo dobra naložitev kapitala, saj nam modernih stanovanj zlasti v središču še vedno primanjkuje.

Kakor smo informirani, se Pokojninski zavod zanima za dve manjši gradbeni parceli v Marijini in Gregorčičevi ulici. Ker pa bi bilo umestno, da bi postavil namesto manjših, rajši eno samo večjo, res monumentalno stavbo, se je sprožil še predlog za zazidavo velike parcele v Kopališki ulici zraven Narodnega doma, ki je sedaj kot vrt last g. Antona Tavčarja. Ta parcela leži res v najožjem mestnem centru, in z graditvijo velike, moderne palače na tem mestu bi se dvignil nedvomno ves izgled Kopališke ulice, ki postaja po novih regulacijah vedno bolj pomembna prometna zveza med

Aleksandrovo cesto in Glavnim trgom ter bo dobila morda v bližnji bodočnosti tudi še most, ki jo bo vezal čez Dravo s Tržaško cesto.

Na tem idealnem prostoru bi se pa dal obenem rešiti tudi še drugi problem, in sicer z nakupom in uporabo na isti parceli ležečih zgradb ob Franciški ulici. Te zgradbe z veliko vilo v sredini, bi se mogle z najmanjšimi sredstvi preurediti v sanatorij, za katerega se že več let potegujejo naši mariborski člani Trgovskega podpornega društva. Tako bi bilo obenem ustrezno namenom Pokojninskega zavoda, mariborskim stanovanjskim najemnikom in zasebnim nameščencem. Ako zavod upošteva, koliko da jo mariborski zavarovalci njegovi blagajni, potem bo ta predlog nedvomno sprejel in ga čimprej tudi uresničil. Želja Maribora je, da dobi te nove ustanove že letos, ali najkasneje prihodnje leto spomladi.

m. Gospodarsko informacijski urad v Mariboru. Maribor kot središče vsega severnega dela dravske banovine bi moral postati tudi gospodarsko središče tega zaledja. Ne smel bi samo sprejemati, marveč bi moral skrbeti tudi za tiste, od katerih prejema. To bi se dalo rešiti s centralnim gospodarskim informacijskim uradom. Tu bi tuji kupci dobili vsa potrebna navodila in pojasnila. Bil bi to posredovalni urad za vnovčevanje vsega, kar se pri nas pridelava in prodaja. Upati je, da bo akcija za ustanovitev tega gospodarskega urada uspela.

m. Peter Živković v našem mestu. Včeraj opoldne se je pripeljal v spremstvu osmih prijateljev v Maribor bivši predsednik vlade g. Peter Živković. Avtomobili so se ustavili pred hotelom »Orel«, kjer je z družbo kosil, nato pa se je takoj vrnil v Rogaško Slatino. Sprejel ni nobenega obiska in je bil poset čisto privatnega značaja.

m. Osebnost. Dosedanji upravnik Mestnih podjetij v Mariboru g. Ivan Sušnik je stopil v banovinsko službo kot uradnik Banovinske hranilnice v Mariboru.

m. Poroke. Včeraj so se v Mariboru poročili Ivan Has, navijalec in tkalka Marija Mesarič ter Anton Bračko, trgovski nameščenelec in Marija Meglič, tkalka v Mariboru.

m. Nova javna telefonska govorilnica. Na Glavnem trgu bo v prostorih sedanje avtobusne prometne pisarne nameščena javna telefonska govorilnica, ki bo tretja v Mariboru. Telefonska govorilnica bo izročena svojemu namenu čim se avtobusna pisarna preseli v nove prostore na Glavnem trgu.

m. Spomnite se tudi Pobreške ceste! Sedaj, ko je reguliran Glavni trg, tlakovana Koroška cesta in urejen Kralja Pe-

tra trg, je potrebno, da se popravi tudi Pobreška cesta. Ta je v tako zanemarnem stanju, da so ob deževnem vremenu velike kotanje napolnjene z vodo podobne jezerom.

m. Umrla je danes zjutraj v Spod. Radvanju 59 vdova mestnega stavbenega svetnika ga. Marija Steinbrener v starosti 72 let.

Stanovanjska kultura je merilo splošne kulture. To velja posebno za današnje razmere. Pri nas je stanovanjska kultura na precej visoki stopnji, to pa ne samo po zaslugi modernega stavbarstva in sodobnega načina življenja, ampak tudi visoko razvite pohištvene obrti in industrije. Sloves naše pohištvene obrti sega daleč čez slovenske meje in z izdelki naših mizarjev so vsi odjemalci zadovoljni. Da se je razširil glas o našem pohištvu tako daleč, je predvsem zasloga Ljubljanskega velesejma, ki že skoro 20 let z dragoceno smotno propagando po spešuje to panogo naše domače obrtne in industrijske delavnosti. Krasne moderne izdelke, luksuzne in preproste, bo pokazala pohištvena panoga na jesenskem ljubljanskem velesejmu od 1. do 12. septembra.

m. Kaj je z mariborsko tržnico? Vprašanje nove mariborske tržnice je vedno bolj pereče. Z regulacijo Glavnega trga je odpadla možnost, da se trg zopet preseli na Glavni trg. Dosedanji tržni prostori na Vodnikovem trgu in v Strossmajerjevi ulici pa ne ustrezajo higieniskim zahtevam in željam naših gospodinj. Že več kakor eno leto je v ospredju vprašanje gradnje nove mariborske tržnice. Ker z dosedanjim ureditvijo trga trpe prodajalci, gospodinj in tudi mestna občina, je potrebno, da se problem nove tržnice čimprej reši.

m. Pretep. V neki gostilni pri Sv. Martinu na Pohorju je bila včeraj veselica. Med plesom so se fantje zaradi brhke plesalke stekli. Med pretepom je nekdo zabodel 23-letnega delavca Franca Magajno v pleča. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

m. Naši obrtniki so zadovoljni z Mariborskim tednom. Tukajšnji obrtniki so priredili na letošnjem Mariborskem tednu veliko obrtno razstavo. Zastopane so bile vse obrtne stroke. Razstavljalci so z uspehom zadovoljni. Propaganda je uspela, kar se pozna pri prometu, ki je sedaj boljši.

m. Starka pod kolesom. Blizu Kamnice je neznan kolesar povozil 65-letno zasebnico Marijo Zajec, ki je pri padcu dobila nevarne poškodbe na glavi. Prepeljali so jo v bolnišnico.

*** Najlaže obiščete DUNAJ** ob priliki Putnikovega izleta z luksuznim avtomobilom od 10. do 12. septembra (jesenski velesej). Cena le din 260—za osebo. Prijavite se takoj pri »Putniku« Maribor—Celje—Ptuj.

Kultura

Zagrebaški kulturni teden

V Zagrebu bodo imeli v dneh od 28. avgusta do 4. septembra kulturni teden, ki se bo vršil v znamenju 300letnice Gunduličeve smrti in 100letnice šenoinega rojstva. Spomin teh dveh mož bodo predstavili Hrvatje nad vse svečano. Po časopisih pozivajo kulturne delavce, naj pokažejo iniciativo, ki se jim zanjo nudi in da naj s prikazovanjem dela in pomena obeh pesnikov pripomorejo k uspehu jubileja.

Radi pomanjkanja časa sicer niso mogli naštudirati domačega dela za slavostne dni, zato pa so se odločili, da uprizarajo Hofmannthalovega »Slehnika« v prevodu dr. Milana Bogdanoviča in z godbeno spremljavo Rudolfa Matza. Predstavi bodo skušali dati nekaj domač, lokalni značaj. Igrali bodo na Markovem trgu.

Poleg tega bodo igrali romantično opero Lisinskega »Porin« ter na ta način navezali na staro ilirsko tradicijo. Veliki simfonični koncert zagrebske filharmonije, na katerem bodo izvajali najnovejšo kompozicijo, naj pokaže umetniško višino današnje Hrvatske.

V okviru teh prireditev spada še razstava Avg. Senoe, ki bo z raznimi spomini iz njegovega življenja pričala o njegovem delu, in pa slavnostna revija narodnih noš iz vseh krajev Hrvatske.

Glavna misel tega kulturnega tedna

naj bi bila, da ne predstavlja zgolj starega, ampak da da priliko za manifestacijo modernega kulturnega razvoja na vseh področjih.

k. O romunski književnosti. V zgodovinski študiji »Romunska književnost« razpravlja B. Munteano o mnogih vprašanjih, ki so v zvezi z romunskim umetniškim ustvarjanjem. V spisu analizira stvariteljske možnosti in nacionalne lastnosti romunskega naroda, v čigar kulturi se javljajo rimski in slovanski vplivi. Munteano raziskuje, do katere mere so se ti vplivi spojili v romunsko narodno individualnost, in v koliko se izražajo samostojno. Dotikajoč se teh vprašanj, prihaja Munteano nehoti do problemov ras, naroda in same psihologije umetniškega ustvarjanja. Pri tem prikazuje neprestan duhovni razvoj romunskega naroda in nastajanje nove, izvirne kulture in književnosti. Težnja romunskih pisateljev je bila vedno, da najdejo poln izraz individualnosti, — svoje in romunskega naroda. Po vojni pa so šli še naprej: od narodnih k človeškim, univerzalnim težnjam. V svoji študiji se Munteano dotika vprašanj, ki so značilna in važna za vse one narode, ki so dolgo sužnjevali tujemu gospodarju in niso mogli v polni meri najti in ustvariti svojega narodnega izraza in svojih teženj. Na koncu podaja Munteanu pregled celotne romunske književnosti, ki je bila do svetovne vojne pretežno vaška, ker vaški element prevladuje v romun-

skem narodnem življenju, po svetovni vojni pa so prišle do močnejšega izraza tudi moderne zapadno-evropske težnje v književnosti.

k. Najvidnejšo reprezentanco mlade slovenske umetniške generacije predstavljajo akad. slikarji Stane Kregar, Fr. Mihelič, Zoran Didek, Maksim Sedej, Zoran Mušič, Marij Pregelj, Miklavž Omerša in akad. kiparji Niko Pirnat, Zdenko Kalin, Karel Putrich in Franc Smrdur. Vsi ti so člani Kluba neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov in bodo sodelovali na Umetnostni razstavi, ki bo na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 1. do 12. septembra.

k. 400letnica Antona Vramca, utemeljitelja kajkavske književnosti v 16. stoletju, mineva letošnje leto. Trajno mesto v literaturi si je pridobil s svojo svetovno kroniko, ki je izšla v Ljubljani leta 1578, in ki je ohranjena samo v dveh izvodih. Enega čuva licejska knjižnica v Ljubljani, drugega pa vseučiliška knjižnica v Zagrebu. Ker se je nagibal na protestantsko stran, je protireformacija njegovo delo uničila, kajti smatrala je pisanje v narodnem jeziku kot jasen dokaz privržnosti k reformaciji.

k. Jugoslovanske praviljce so izšle pod naslovom »Zlatoroh« v češkem prevodu Jana Hudca. Založil jih je L. Mazáč, ilustriral po T. Neumannu.

k. Čapkova »Bela bolezen« v esperantu. V esperantski reviji »Moravia« esperanto pionirov je izšla Čapkova drama »Bela bolezen« v prevodu Kiliana. To je že

tretje delo češke dramatike v svetovnem jeziku. Ostali dve sta Čapkov »RUR« in Wernerjevi »Ljudje na ledeni plošči«.

k. Intimno življenje D'Annunzia opisuje njegov dolgoletni tajnik Tom Antonigini v obširni monografiji. D'Annunzijeve sin je avtorja tožil, a do razprave, ki bo najbrž prava senzacija, še ni prišlo.

k. Zgodovina cenzure. V Nemčiji je izdal Olaf von Krüedener zanimivo knjigo pod naslovom »Cenzura v nemškem upravnem in v kanoničnem pravu«. Knjigi je priključena obširna splošna bibliografija. Zdi se, da je to vprašanje danes v Nemčiji zelo aktualno.

k. Kongres astronomov so imeli v Štokholmu predsedoval mu je prof. Esclangon. Bilo je nad 400 delegatov. Med drugimi tudi jugoslovanski.

k. Prezidave v graški operi. V graški operi se že pripravljajo na novo sezono. Staro gledališče prenavljajo tako, da bo imelo vrtilni oder, pogrezljivo šepetalčevo hišico in še vse polno tehničnih novosti.

Prejeli smo: S. Dimitrijevič: Stalin. Prevedla dr. Nikolaj F. Preobraženski in vseučiliški asistent Zvonko A. Bizjak, oba na slovanskem inštitutu univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Založila Tiskovna založba o. z. z o. z. v Mariboru 1938. 353 str. teksta in zaključno poglavje, ki ga je napisal dr. Preobraženski ter urednikove, oziroma prevajalčeve opombe, v celem 515 strani. Obširnejšo oceno prinesemo v kratkem.

Sport

REZULTATI 3. KOLA LIGINIH TEKEM

BSK:Ljubljana 2:1, Bask:Gradjanski 2:1, Gradjanski (S) Jedinstvo 2:1, Jugoslavija:Slavija (S) 4:2, Hajduk:Slavija (V) 1:1, Hašk:Sparta (Z) 5:1.

Ljubljana je bila BSKu popolnoma enakovreden nasprotnik in je BSK odnesel obe točki z veliko srečo. Realnejši bi bil neodločen rezultat.

SK CELJE:SK MARIBOR 1:0

Kljub lepi in tehnično dovršeni igri so Mariborčani podlegli požrtvovalnim Celjanom. Pri Mariboru je nekoliko šepal napad, zelo dobra pa je bila ožja obramba.

ZOPET TENISKA ZMAGA SSK MARIBORA

Teniška ekipa SSK Maribora je večeraj gostovala v Celju in tam premagala moštvo KS Celja s 7:1. Zlasti so se izkazali Albaneže, Tončič, Dernovšek, Voglar in Cepuder, ki so odpravili po zelo zanimivih igrah svoje zastopnike. Albaneže je nadvladal starega Toplaka s 7:5, 7:5, Tončič je porazil nadbudnega Gorška s 6:4, 6:8, 6:2, Dernovšek je odpravil Fabijana s 6:0 4:6, 6:0, Voglar talentiranega Milutinoviča s 6:1, 6:3, Cepuder pa vztrajnega dr. Iviča s 6:2, 6:1. V igri dvojic so bili naslednji rezultati: Albaneže - Voglar:Fabijan - Milutinovič 6:0, 6:1, Tončič - Cepuder - Ivič - Goršek 2:6, 6:4, 6:1 in Dernovšek - Tončič - Goršek - Toplak 6:4, 4:6, 4:6.

TENISKI TURNIR V CELJU

7. in 8. septembra bo v Celju velik teniški turnir za prvenstvo Celja. Istočasno se bo nadaljevala konkurenca za prihodni pokal celjske mestne občine, ki ga brani mušketir Mitič.

NAŠI LIPICANCI NA MEDNARODNEM TURNIRJU.

Na letošnjem XIV. mednarodnem turnirju jahačev in vozačev v Aachenu sodeluje tudi naša ekipa z 20 belci lipicanci, pod vodstvom g. upravnika konjarne v Kutjem g. inž. Milivoja Sekuliča in dvajsetimi dijaki jahaške šole v Kutjevu.

To je najvažnejša prireditev te vrste v Evropi. Štiri dni so se vozili naši tekmovalci in Kutjeva do Aachena, dne 12. avgusta pa se je pričel turnir, ki bo trajal do 22. avgusta. Prihod naših jahačev na kraj turnirja je pozdravila vojaška godba na konjih, kar je še povečalo impozantni dojem številne publike. Dovršeni nastopi naše tekmovalne vrste vzbujajo največjo pozornost od 17. nastopajočih narodov, zelo laskave ocene pa prinaša-

jo tudi nemški listi. Z nastopom naših tekmovalcev smemo biti popolnoma zadovoljni in je naš nastop na tem mednarodnem turnirju zelo laskav dogodek, ne le za našo reprezentanco v inozemstvu, temveč še posebno priznanje našemu konjarstvu.

MOTOKLUB »PERUN« JE BIL NA IZLETU PO ITALIJI.

Tukajšnji Motoklub »Perun« je priredil v dneih 14., 15. in 16. t. m. izlet po Italiji. V nedeljo dopoldne je 60 udeležencev tega izleta v 7. avtomobilih in na 20. motociklih krenilo iz Maribora proti Postojni. Pot jih je vodila iz Postojne v Trst, Benetke, Udine in Gorico. Povsod so bili naši izletniki pristržno sprejeti in Italijani so jim vljudno tolmačili razne zanimivosti. Razporeženje izletnikov je bilo več čas zelo dobro in ni ga motila niti mala nezgoda motociklista Hartmana, ki se je pri Trstu nekoliko potolkel in je moral namesto v Benetke — v bolnico. Izlet je vodil predsednik Motokluba »Perun« g. Jaki.

Juniorsko drž. prvenstvo v Novem Sadu.

Končni rezultat juniorskega državnega plavalnega prvenstva je sledeč: 1. Viktorija 250 točk, 2. Jug 124 točk, 3. Ilirija 101 točka, 4. Sever 31, 5. Galeb 21, itd. Na prvenstvu je bilo zboljšanih 7 drž. rekordov. Sijajen je čas simpatične Wernerjeve (Ilirija), ki je preplavala 100 m prsno juniorke v času 1:31!

s. V medmestni teiški tekmi Lvov: Zagreb vodijo Poljaki s 3:0.

s. Prvenstvo LPP si je brez posebnih težav osvojila Ilirija. Za prvenstvo se je poleg zmagovalca borila le Planina, ki je zbrala 107 točk, Ilirija pa 116.

V teniškem prvenstvu vodi Japonska proti Nemčiji s 3:0.

s. Rezultat teniškega dvoboja med Italijo in Francijo je ostal neodločen 6:6.

s. Nov evropski rekord v metu kladiva.

Na lahkoatletskem mitingu med Američani in Monakovčani v Monakovem, je Nemec Blask postavil nov evropski rekord v metu kladiva z znamko 57,25 m.

s. Ameriški lahkoatleti na evropski turneji. Kot smo že poročali je prišlo na turnejo po Evropi štirideset ameriških lahkoatletov, ki so se razdelili na dve skupini. Ena nastopa sedaj v Nemčiji in bo nato odpotovala v Madžarsko, Grčijo in Italijo. Ta skupina se je ustavila v Dresdenu in nastopila pred 20.000 gledalci z velikim uspehom. Američani so odnesli skoraj vsa prva mesta z odličnimi rezultati, od katerih prinašamo le nekatere: 100 m Ellerbe 10, 6, 200 m isti 21, 3, 3000 m Rice 8:40, 5, 110 m z zaprekami Volcott 14,9, 4×100 m ameriška štafeta 42,2 itd.

Gospodarstvo

g. Važno za sadne trgovce. Sadni trgovci se opozarjajo, da je prepovedano nakupovati odnosno razprodajati nezrelo sadje. Vsak ugotovljen primer se bo najstrožje kaznoval.

g. Oddaja plemenskih petelinov in kokoši. Kr. banska uprava bo tudi letos oddajala plemenske peteline in kokoši rjave štajerske pasme z namenom, da se ta pasma čim prej razširi po vseh krajih banovine. Naročila sprejemajo občine do 15. septembra in je plačati za petelina din 10[—], za kokoš din 20[—].

g. Na domača tržišča perutnine so zadnje dni dovozi malenkostni. Cene se gibljejo med 9.50 in 10.50 dinarjev za kg. V Nemčijo je bilo prodanih 8000 kilogramov žive perutnine in 20.000 kil zaklane perutnine, vse po cenah, ki so jih določila nemška oblastva.

g. Cene mesa in mesnih izdelkov v Beogradu so zaradi slabih dovozov, ki imajo vzrok v širjenju svinavke in parkljevke, precej čvrste. Govedina se prodaja po 12—14, svinjina po 16—18, telatna 14—18, brez kosti do 26, ovčje meso 12—14, slanina 16, salo 16 in svinjska mast tudi po 16 dinarjev za kg.

g. Za silose in javna skladišča, ki jih namerava sezidati delniška družba »Silos«, ki je bila ustanovljena z glavnico 220 milijonov dinarjev, se tudi inozemstvo zelo zanima. Že prihajajo od raznih tvrdk ponudbe za gradbe in načrte, vendar bodo dobila delo le domača podjetja, kar je tudi popolnoma umestno. Verjetno pa je, da bodo načrte izdelale inozemske tvrdke, ki imajo v tej stroki precejšnje izkušnje.

g. Ukrepi za zaščito cen mesu na Madžarskem. Medžarska vlada je imenovala poseben odbor, ki je nakupil 4500 goved, ki so bila zaklana in oddana v hladilnice. Blago se bo nemara prodalo v Anglijo. Vlada se je odločila za ta ukrep, ker je zadnje čase izvoz goved in mesa na Madžarskem zelo nazadoval.

g. Cene krmi so v Italiji precej poskočile, ker ima ta država letos zelo malo sena, otave, slame in oljnih pogač. Zato je tudi ustavljen uvoz živine do decembra, da bi se na ta način preprečilo nazadovanje cen domači živini. Tudi založbe koruze so zelo majhne in donos koruze bo letos v Italiji skrajno nezadovoljiv.

Sokolstvo

JUGOSLOVANSKI SOKOLI SE PRAVLJAJO ZA OLIMPIJSKE IGRE.

Edine olimpijske kolajne so dosedaj prinesli v našo državo sokolski telovadci Leon Strukelj, Josip Primožič

in Stane Derganc. Dokler smo računali, da bo prihodnja olimpijada v Tokiu, še misliti nismo upali, da bi bilo našim Sokolom mogoče sodelovati v daljni Japonski. Zato smo z radostjo sprejeli nenadno vest, da bodo XII. olimpijske igre v Helsinkih, saj je bila s tem zagotovljena naša udeležba v mednarodni konkurenci. Nedavno so bile v Pragi telovadne tekme za svetovno prvenstvo in so Sokolice dosegle drugo mesto od štirih sodelujočih narodov, Sokoli pa tretje od osmih. Do olimpijskih iger nas ločita le še slabi dve leti, zato so se naši marljivi Sokoli takoj podali na delo. Inicijativo je prevzelo zopet najstarejše jugoslovansko sokolsko društvo »Ljubljanski Sokol«, ki je bilo osnovano leta 1863. To društvo je zbralo vse boljše sokolske telovadce, ki trikrat tedensko vadijo v bratski slogi. Plodove dosedanjega dela bo pokazala že 27. t. m. telovadna akademija. Telovadci bodo razdeljeni v dva razreda: v prvem bodo tisti, ki so že nastopili na mednarodnih tekmovanjih, v drugem pa vsi ostali, ki pridejo v poštev za nastop na olimpijadi.

Iz vseh središč našega telovadnega sporta bodo prišli strokovnjaki in opazovalci ter se prepričali o velikem storjenem delu, prišli pa bodo tudi predstavniki Jugoslovanskega olimpijskega odbora, da s svojo prisotnostjo dajo priznanje agilnim Sokolom.

Šah

OSJEŠKI TURNIR.

XII. kolu šahovskega turnirja za drž. prvenstvo se je šiška pomeril z zadnjim na tabeli, Spasovičem, ki je še brez točke in je bila partija dvakrat prekinjena v enaki poziciji. Z velikanskim zanimanjem so številni kibici zasledovali borbo med Lešnikom in Pavlovičem. Pavlovič je zelo dobro začel, vendar se je moral v končnici udati izvrstnemu Lešniku. Sikovšek je počival.

Po XII. kolu je stanje sledeče: Lešnik 8 in pol, Rabar 8, Šiška 7 (1), Pavlovič 7, Carev 6½, Šubarič 6, Rajković in Jonke 5 in pol, Müller, Avirovič 5, Martinič 4½, Sikovšek 4 itd. Največ izgledov za prvo mesto ima inteligentni Mariborčan Lešnik, ki pa igra za Beograjski šahovski klub »Vidmar«.

Š V osmem kolu angleškega prvenstva so bili favoriti poraženi. Stanje je naslednje: Aleksander in Golombek 5½, Sergeant 5, sire Thomas 4½ (1), Tylor in Milner-Barry 4½. V tretjem turnirju vodi Kitto s 6, Seitz in Peters 5½, Butcher in naš mojster König, ki je premagal Blu-ma, pa 5 točk.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Zgodba mojega življenja

Ali je tudi ona kdaj čutila potrebo po odstranitvi maske, kakor sem jo čutila jaz, tega ne vem in ne morem povedati. Vem pa dobro, da bi ji bila mogla večkrat koristiti, ako bi me nagovorila kakor sočloveka in bi vsaj za trenotek pozabila, da sem njena hči. Kajti moje vsekakor nemajhne in nelahke izkušnje v izvoljeni domovini so me usposobile dajati dobre nasvete. Toda navsezadnje teh nasvetov svojega otroka, ki ga je sama rodila, prav gotovo ne bi bila nikoli sprejela.

Kako vse drugače je postalo dandanes! Mi ne izrabljamo kot starejši nič več svojih višjih pravic. Naši otroci imajo popolno svobodo lastnih čustev, misli in idej. Mi sami sočustvujemo z njihovimi željami, prizadevanji in boji. Včasih se spuščamo v tem celo predalet. Mi dovoljujemo prevelike pravice in dopuščamo mejam dovoljenega preveliko širino. Mogoče je temu vzrok tudi to, da se ne staramo tako naglo kakor so naši starši, da je nam usojeno ostati mnogo dlje v sredini življenja kakor je bilo njim. Ali pa služi naša pomoč vsaj krepkejšemu in boljшему rodu? Ali pravljamo boljše človeštvo, kakor smo ga predstavljali mi sami?

O kraljici Viktoriji, tej veliki mali ženski, se je pisalo že veliko. Že mnogo rok je tehtalo njeno osebno vrednost, preiskovalo njen značaj in ocenjevalo njeno vladanje. Zaradi tega ni moj namen orisati njeno podobo v drugačni obliki kakor v tisti, ki se je vtisnila vame gledana v moji mladosti z otroškimi očmi in izoblikovana pozneje z opazovanji mnogo bolj oddaljene mlade žene. Moj razvoj je zasledovala z nežnostjo stare matere. Njena želja, naj bi vsak ud njene rodovine, naj zavzema že kakršenkoli položaj, mislil vedno in

povsod le na čast njenega doma, je vzbujala v stari dami boječo strogost.

Draga stara mama! Kakšna čudovita ženica je bila s svojo krinolinasto svilen obleko, s svojo vdovsko čepico, naglimi, skoraj krčevitimi vzgibi ramen in v resnim nasmehom. K sobam stare mame so vodili tihi, s prepogami pokriti hodniki. Tesnobno je postalo človeku, ko je šel k njej, in tisti ki so ga vodili, sluga, dama al deklica, so govorili pritaženo in stopali tiho. Odpirala so se mnoga vrata, in človeku se je zdelo, ko da se bliža skozi vežo velikega templja zadnji skrivnosti, ki je dostopna samo posvečenim. Popolna tišina soban stare mame je izdehtevala neko pobožnost. Prav to je bilo tisto, kar je vzbujalo plaho, negotovo občutje, da se skriva za vrati neka tajna.

Čudovita stara mama! Kdo tako majhne rasti bi se znal obdati s tako čudovitim spoštovanjem in strah vzbujajočim nimbom? Celo pestunje so postale v okolju njenega bivališča dostojanstvenejše; njen čar je vplival omiljeno, nikoli ne ostro.

Kadar so se končno odprla zadnja vrata in smo zagledali pred seboj v naslonjaču sedečo staro mamo, se nam ni zdela prav nič maliku podobna ali strah vzbujajoča. Nasprotno, sprejela nas je s prijaznim smehljajem, ki je bil prav tako boječ, kakor naša nemirno utripajoča srca. Naši pogovori z njo niso bili nikoli neposredni in zvahejši. Spraševala nas je le večinoma kako živimo. Na opombe o naši neboljnosti in nedostojnosti je odgovarjala vedno z začudenimi vzkliki, ki pa so vendar očito dokazovali, da jo to zabava. Kadar je bilo obiska konec, si je stara mama prav gotovo oddahnila enako kakor mi.

Bivališče stare mame je navdajal neki poživljajoči čar. Zlasti opazljiv pa je bil prijetni vonj po oranžnem cvetju, in tudi tedaj, kadar oranž nikjer nismo zagledali. Mimio tega je bila tam otroškemu razumu nedojemljiva obilica dragocenosti. Tu je stala

steklena krogla z nenavadno pisanim bogastvom barv v svoji okrogli prozornosti. Po stenah so visele Landseerjeve umetnine, slike psov, ponijev in jecnov. Njim so se pridruževale fotografije pokojnikov, med njimi tudi podobe otrok, po katerih smo se, čeprav prestrašeni, vedno znova ozirali. Bolj zabavni so bili predmeti iz škotskega granita, večji vtis pa so napravljale mnogoštevilne slike starega papana, ki je s svojim visokim, neuklonljivim in strogim duhom dajal tem kraljevskim sobanam posebno razpoloženje. Najpomembnejša in najbolj razveseljujoča znamenitost pa je bil v vseh teh prostorih za nas otroke kalin. Mali, nemirni ptič je bil ves razburjen od jeze in nas je besno pikal, ako smo vtikali prste skozi žico v njegovo kletko. Kadar pa mu je kdo ugajal, se je stisnil v podolgovato pernat kepo in zapel počasi in vznemirno neko veselo pesem, katero so ga bili naučili.

Hodniki in sobe, ki se jih spominjam, so bili večinoma v gradu Windsoru, kajti v Osbornu in Balmoralu nas je sprejemala stara mati večinoma na prostem.

Kakor pozdravi vsak prezaposleni človek z veseljem vsako nedolžno priložnost, da pobegne za nekaj četrtink ure svojim poslom, tako je pobegnila tudi stara mama vsak dan ob določenih urah pred kraljevsko tišino svojih dvoran. Zato je vselej, kadar je vreme dopuščalo, zajutrkovala in južinala na prostem. Moji spomini na staro mamo pri zajutрку na prostem izvirajo večinoma iz Progroma in Osborna. Tam je sodela pod širokim, zeleno pregastim in zeleno rasastim, v tla zapčenim senčnikom. Zlasti istih zajutrkov so bili prijetno dišeča kava in neki posebno rjavi keksi, ki so prihajali v nizkih, okroglih škatljah iz Nemčije. Naši nosovi so poželjivo vdihavali zapeljivi vonj, toda naše tako določeno osredotočene želje po »pokušanju« se niso vselej izpolnile.

(Dajko)

Iz sodišča

Jožefina Potočnik je še mlado dekle, a je bila že kaznovana. Rojena je v Gradcu in govori nemški; drugače pa je naša državljanka. Služila je v Špičniku, 14. januarja pa se je splazila proti večeru v Doplerjevo hišo na Jurskem vrhu in si nabrala do 300 din raznega ženskega blaga. Odnesti ga pa ni mogla, ker se je izdala z ropotanjem. Doplerjeva žena jo je našla pod posteljo. Obtoženka je priznavala in ni priznavala. Kdo bi pač sedel, ko je zunaj tako lepo; vsak se brani, kakor se more. Sodišče jo je obsodilo na 3 mesece zapor in ji vzelo za dve leti častne državljanske pravice. Jožefina je že del kazni presedela, kmalu bo zunanaj. Na koncu je sedla na klop za priče in brez vsakega zanimanja poslušala nadaljnje razprave.

Nekam zavlekla se je razprava proti Miru Feliksu, staremu Francu Ivanuši in Miru Frančiški. Feliksova žena Barbara je bila izločena iz razprave, ker se nabirajo pri preiskovalnem sodniku novi grehi za njo. Samo malo je manjalo, da ni prišla že tokrat na zatožno klop, ker je hotela svojemu možu med razpravo pomagati z nekim pojasnilom. Pred sodišče so prišli, ker so kradli ne le po Kapli. Jemali so vse: obleke, jesti, specerijo, krompir, jabolka, jabolnik, vino in gnjat. Priznavali so, delo pa so skušali omiljevati, da ni vse tako strašno in grozno, kakor navaja obtožnica. — Mirk Feliks je bil obsojen na 3 mesece strogega zapor in na izgubo pravic za tri leta ter odveden v zapor. Če niso pomagale prošnje njegove še kakam mlade žene Barbare, kako bo gledal otrok, ko moža ne bo. Zakaj ni poiskala prosila moža? Stari Franc Ivanuša pa je bil obsojen radi vina in jabolka na 3 mesece in 10 dni zapor, ki jih bo odslužil skozi zimo. Frančiška je bila obsojena na 3 mesece, samo pogojno. Če ne bo v dveh letih kradla, ji ne bo treba odsedeti kazni; kar je z veseljem obljubila. Obenem so sodniki tudi zadnjima dvema odvzeli za nekaj let častne državljanske pravice.

Brata Ivan in Ernest Fekonja sta se pred dvema leti peljala na istem kolesu skozi Košake. Vozila sta sem in tja, po cesti in trotoarju, kjer sta trčila v Ivana Belo, malo dalje pa še zadela s kolesom v roko Ivana Ferka, ki je šel po cesti s Plešcem Ivanom. Brata sta se še začela pripraviti z mimojdočimi, ki so se obražali nad njunim početjem. Ernest je celo potegnil nož pahnil Kato Ivana pod komolec in Ferka Ivana v trebuh. Obe poškodbi sta bili lažji. Ivan je pa med tem streljal s samokresom; kar pa zanič in pravi, da je streljal nek Lenardič. Obsodba nad Ernestom je bila izrečena pred leti ter je bila ena izmed mnogih, ki jih je imel Ernest tiste čase. Na razpravi, pri kateri obtoženec ni bil navzoč, šlo samo za nekako obnovo. Ernest Fekonja bi rad, da bi mu sodišče stare kazni seštel in mu jih znižalo. T oje se trih sodnikov, ki je vodil vse razprave tudi storil. Zmanjšal je vse Ernestove kazni od 11 na 8 mesecev.

Danko Friderik je tkalec pri Hutterju, drugače pa star grešnik; vsaj kar se svinj tje. Ko je odšel ponoči po svinje Duplek k posestniku Vilčniku je vzel sabo še nekega G. A. Odpeljala sta mu

dvoje svinj, vsak eno. Danko se je izgovarjal, da so bili njegovi otroci lačni, česar ni mogel gledati; denar, ki ga je zaslužil, pa je vtaknil v bajto, ki si jo je gradil. Pripomnil je pa še, da ni okradel siromaka, ampak bogatega kmeta. Zadnjega sodišče ni moglo upoštevati ter je obsodilo Danko na 4 mesece zapor in na izgubo častnih pravic za 3 leta. Bil je vesel, ker mu je bila kazen odložena. G—ju pa se je zdelo mesec dni preveč, nakar mu je sodnik povedal nekaj krepkih zaradi njegove umazane tavine. Oba bosta morala plačati Vilčniku svinji.

Brivec Franc Kosem se je lanskega februarja oglašil pri odvetniku Pihlerju in mu predal pravno pooblastilo na ime Skuša Oskarja, za katerega bi naj izterjal odvetnik za nekega Peterliča Maksa dolg za nabavljeni les v znesku 103.75 din. Nazadnje pa se je izkazalo, da nista vedela niti Peterlič niti Skuš ničesar o kakem dolgu. Enako ponarejeno pravno pooblastilo je prinesel brivec odvetniku Pihlerju aprila lanskega leta, ko so mu rubili, češ da je vse njegovo imetje last Maksa Usarja. Obtoženec se je izgovarjal, da se mu vsa reč ni zdela tako važna. Biti brivec, pa zabresti zaradi kakih sto dinarjev v kriminal, je res malo sitna in skoraj smešna zadeva. Ker je povrh vsega tega še obtoženec nekaznovan, ga je sodišče obsodilo na povrnitev stroškov in na nekaj mesecev, pa pogojno. — Kosem se je zagovarjal sam.

Staremu Rogini Matiji je sodišče odmerilo najnižjo kazen, ki mu jo je moglo, zato, ker je pripravil nekemu mlademu fantu vrečo koruze, da jo je ta lahko odnesel iz sklednja nekega posestnika v Sp. Vižingi. Tri mesece bo moral odsedeti skozi zimo v Marenbergu, kamor je pristojen. Njegovo ženo, ki jo je Matija dolžil, da ga je zapeljala h kraji, je sodišče oprostilo, ker je pač Matija že dovolj star, da bi lahko presodil, kaj je prav in kaj ni prav. Nadalje bo še moral kmetu povrniti škodo.

Ivana Kampi je prišla pred sodnike brez svojega nadebudnega sinka, ki ji po navadi pomaga pri tatvinah. Izjavila je, da je odšel Adolf nekam v Savinjsko dolino delat, ne ve pa, kam. »Tatinska« familija je znana na sodišču, čeprav je Kampica izjavila, da je nedolžna ko Bog na križu, pred sodniki. Krade vedno na isti način. Pride v trgovino in izbira, med tem pa sinko kaj vzame. Tako sta hotela tudi pri Bati ukrasti čevlje, pa so ju zalotili. Sodišče jo je obsodilo na devet mesecev, ker ji je prišlo dve stari kazni, ki jih še ni odsedela, in ji vzelo za nekaj let častne državljanske pravice. Kampica je vložila priziv.

Jožef Munča in Jožef Pukšič sta prijavila revizijo procesa, ker trmasto vztrajata, da ni res, da bi odnašala iz Rižnarjeve kleti v Gajevčih vino. Sodišče ju je obsodilo: prvega na 4 mesece, drugega na 3 mesece. Dosedaj še ni bil kaznovan nobeden izmed njih.

General Skoblin in njegova žena prideta pred sodišče. Te dni je v Parizu zaključena preiskava proti ugrabiteljem bivšega ruskega generala Millerja. Pred sodišče bo prišla Skoblinoва žena, znana pevka Plevickaja, dočim je za njenim možem zginita vsaka sled.

Zanimivost

Strahovita eksplozija v bližini Soluna

Ta četrtek je prišlo v vasi Dudular blizu Soluna do strahovite eksplozije v skladišču municije, ki sta jo imela privatni tvrdki Verli in Abramanel. Preiskava je dognala, da je nastala eksplozija zaradi dolgotrajne vročine. V vasi je eksplozija porušila dve tretjini hiš, enako je močno poškodovana bližnja vas Cordelio. Smrtnih žrtev ni bilo; ranjena sta bila samo dva človeka, izmed katerih je eden gasilec. Takoj so se podvzeli vsi potrebni koraki, da se priskoči ponesrečencem na pomoč.

MUSSOLINIJEVO DOVOLJENJE ZA FILM

V Hollywoodu z nestrpnostjo čakajo Mussolinijevega dovoljenja za nov film, ki so ga nazvali »Uživanje idiotov«. Izdelan je po nekem predvojnem gledališkem delu in je stal 75 milijonov dinarjev. Prikazovati pa ga ne morejo začeti prej, dokler ne da za to dovoljenja italijanski ministrski predsednik.

Režiser je izjavil, da je storjeno vse, da se ne bo noben evropski narod čutil užaljenega. Film sicer nima nobene neposredne zveze z Italijo, prikazuje pa v krasni, duhoviti satiri, kako je nekoristna in nesmiselna vsaka vojna. Take filme pa avtoritativne države navadno preganjajo. Glavni vlogi igraja Norma Shearer in Clark Gable.

LJUDJE, KI SE NIKOLI NISO STOPILI NA ZEMLJO.

Francosko kolonialno ministrstvo poroča, da živi v francoski Indo-Chini neko plemo z imenom Sino-Malajci, ki živi izključno le na primitivnih čolnih. Člani tega plemena, ki se preživljajo z ribolovom, prebijejo vse svoje življenje na vodi. Rodijo se na čolnih, njihovo družinsko življenje se odigrava na čolnih, in tudi umirajo na njih. Večina pripadnikov tega plemena še nikoli ni stopila na suha tla.

LINDBERGH BO VODIL GRADNJO NAJMODERNEJSIH SOVJETSKIH LETAL.

Zadnje dni se je zvedelo iz Moskve, da so sovjeti ponudili prekocean-skemu letalcu visoko upravno mesto pri zgraditvi ruske zračne flote. Gre

za povsem nove tipe letal; kajti v bojnih v Spaniji in na Kitajskem se je pokazalo, da so dosedanja tipi letal že zastareli.

To bo zdaj menda prava vest zakaj je odšel Lindbergh v Rusijo. Skrajša se je namreč govorilo, da namerava leteti z ruskim letalom čez severni tečaj.

× Nad Trockijem bo izvršen atentat? Iz Mexike javljajo, da je tja prišel neki Georg Minck, ki ima ukaz, da ubije Leva Trockega.

× Šestindvajseti otrok se je rodil 81 letnemu starcu iz Amerike. Njegova žena je stara 20 let; zdravniki so ugotovili, da je neverjetno vitalni starac res oče otroka.

× Trije italijanski turisti so se ubili pri smučanju z neke stene v gorskem masivu Mont Blanca.

× Izpremembra v bivšem avstrijskem tisku. „Neues Wiener Tagblatt“ in njegovo sporedno časopisje, ki je bilo do sedaj v lasti delniške družbe „Steyermühle“, je kupila nemška založba „Vera“, ki izdaja „Hamburger Fremdenblatt“ in Leipziger Neueste Nachrichten. Kako bo z „Neues Wiener Journalom“, še ni odločeno; vse pa kaže, da v bodoče ne bo več pisal za tiste dunajske in avstrijske kroge, kakor do sedaj. Tudi klerikalna „Reichspost“ bo prenehala izhajati.

× Taborišče za židovske begunce. Zadnje dni je prišlo v Svico iz Nemčije preko tisoč Židov, ki so dobili samo začasno dovoljenje za bivanje v Svici. Za 150 Židov, ki nimajo dovolj sredstev za preživljanje, so napravili posebno taborišče.

× Milo iz — kavinah zrn. V brazilskih laboratorijih so napravili poizkus, da bi iz olja, ki ga pridobivajo iz velikih množin preostale kave, mogli izdelovati mlo. Dosedanji rezultati so baje zadovoljivi. S tem bodo milijoni in milijoni vreč kave, ki jo vsako leto uničijo, smotrnejše uporabljeni.

× Avstralija dobi svojo industrijo orožja. Angleška družba Imperial Chemical Industry bo zgradila v Parvu (Viktorija) veliko tovarno za amonijak. Tako bo Avstralija v slučaju vojne neodvisna od inozemstva glede azotne kisline. Proračun za tovarno znaša 500.000 funtov šterlingov. Dalje bo Avstralija vlivala protiletalske topove v svojih tovarnah, ki jih bo upravljalo vojaštvo.

Razno

NOVO! Sprejem v izdelavo in popravilo raznovrstne tehtnice in uteži. Izdelava precizna cene zmerni! Makso Kert Aleksandrova 19. 70

ŽAGOVINO — DRVA dobavi poceni Vračko — Limbuš. 389

OTROKA od 4 mesecev dalje vzamem v oskrbo. Proti mesečni plači din 200.—. Ljudmila Ulbi. Zg. Sv. Kungota, Korjak 64. 459

Posest

LEPO, MALO POSTESTVO z novo zidano hišo, pri hiši dva orala zelo dobre zemlje, primerna za vrtnarijo ali parceliranje, oddaljeno iz Maribora samo 3 km, takoj na prodaj. Naslov v upravi lista, 458

Kupim

KUPUJEMO MALINE po najvišjih dnevnih cenah. »Malina«, Maribor, Tattenbachova ulica, pri Justin Gustinčič. 460

Stanovanje išče

Zakonca brez otrok iščeta **STANOVANJE** sobico in kuhinjo (ne podstrešno) v mirni hiši v bližini tovarne v Studenci, s 1. septembrom. Naslov v upravi. 462

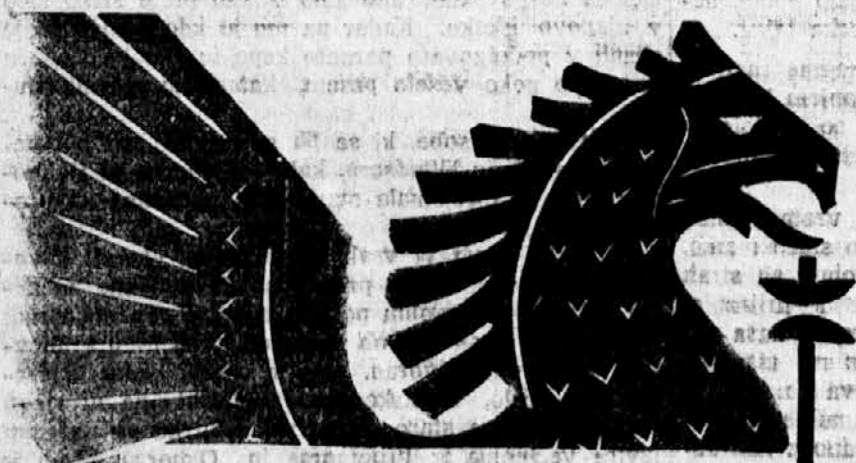
Službo dobi

UCENCA(ko) sprejem. Foto-atelje Japelj — Gosposka 28. 396

Zgubljeno

ZGUBIL SEM zlato možko »Omega« zapestno uro v Maistrovi ali Vojnaški ulici. Isto prevzame proti nagradi uprava lista. 461

Mal' položi dar domu na oltar!

Tiskarna

Litografija

Knjigoveznica

Kamnotisk

Offsettisk

Bakrotisk

Anilinski tisk

Plakaterski zavod

Tisk časopisov

PIROFANIA patent

MARIBORSKA TISKARNA d. d., MARIBOR

KOPALIŠKA ULICA 6

Telefon 25-67, 25-68, 25-69

delja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri. Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave št. 25-67, Poštni čekovni račun št. 11.409.